

Lilianna Nalewajska
Biblioteka Uniwersytecka w Warszawie
l.nalewajska@uw.edu.pl

Transformacje systemów wyszukiwawczych w kontekście doświadczenia użytkowników. Konferencja satelicka IFLA w BUW

Słowa kluczowe: IFLA, konferencje, systemy wyszukiwawcze, Biblioteka Uniwersytetu Warszawskiego

Biblioteka Uniwersytecka w Warszawie była jednym z organizatorów tegorocznych konferencji satelickich IFLA. W dniach 16 i 17 sierpnia 2017 r. biblioteka wraz z sekcją IFLA Reference and Information Services (w pracach której BUW uczestniczy) oraz z sekcją Information Technology zorganizowała konferencję na temat „Innovation and the User Experience: Evaluating and Implementing Discovery Systems”. Kwestia unowocześniania i tworzenia nowych systemów wyszukiwawczych należy do najbardziej aktualnych we współczesnym bibliotekarstwie, ponieważ ich efektywność przekłada się bezpośrednio na efekty uczenia oraz wpływa na jakość badań.

W dyskusji i prezentacji wyników prowadzonych lub planowanych prac związanych z wdrażaniem innowacji do systemów wyszukiwawczych uczestniczyli bibliotekarze i specjaliści z zakresu technologii informacyjnej z kilkunastu krajów, od sąsiadujących Niemiec i Czech, przez Kanadę, Stany Zjednoczone, Iran, po odległe Filipiny i Nigerię. W wystąpieniach przewijał się wątek zasygnalizowany w tytule konferencji – doświadczenie użytkowników systemów wyszukiwawczych traktowane jako czynnik wpływający na kształtowanie kierunków zmian wprowadzanych do tych narzędzi. Jak wynikało z prezentowanych przykładów, to właśnie analiza potrzeb oraz kompetencji informacyjnych użytkowników stała się bazą do przeprowadzenia przekształceń sposobu funkcjonowania systemów wyszukiwawczych, ich interfejsów lub tworzenia nowych funkcji. Koncentracja na użytkowniku i jego doświadczeniu z korzystania z danego systemu i jego interfejsu, a nie na subiektywnej ocenie i domysłach bibliotekarzy na ten temat, przyczyniły się m.in. do przebudowy interfejsu systemu Primo zakupionego dla bibliotek kampusowych University of California (m.in. zmniejszono liczbę faset do zawężania wyników wyszukiwania, wprowadzono bardziej czytelne i zrozumiałe ikony) czy zmian wprowadzonych w bibliotekach Michigan State University. W tym ostatnim przypadku kluczowa stała się ścisła współpraca między oddziałami informacji, informatyzacji oraz oddziałem ds. systemu, gdzie całością prac kierował specjalnie powołany oddział User Experience. Ten przykład pokazuje, że znaczną część działań z zakresu informacji, systemów i ich funkcjonowania należy prowadzić ściśle pod kątem potrzeb i umiejętności informacyjnych użytkowników.

Gość specjalny konferencji, Bohyun Kim z University of Maryland w Baltimore, która zajmuje się zagadnieniami innowacji oraz nowych technologii w bibliotekach, w swoim wystąpieniu zwróciła uwagę m.in. na wzrost zapotrzebowania na przeszukiwanie coraz większej ilości zasobów informacyjnych przy użyciu jednego narzędzia wyszukiwawczego oraz na konieczność tworzenia indeksów globalnych. Odpowiedzią na te narastające potrzeby są konsorcja, które umożliwiają budowanie narzędzi i systemów o znacznie silniejszych parametrach wyszukiwawczych, opartych na nowocześniejszym oprogramowaniu. Mówiono na temat współpracy bibliotek akademickich i publicznych oraz ich partnerskim współdziałaniu. Wykraczanie poza sztywne, jak dotąd, granice dwóch typów bibliotek jest coraz bardziej potrzebne i oczekiwane przez użytkowników. Nie można jednak zapominać, jak złożone są kwestie dotyczące funkcjonowania konsorcjów, ich finansowania, regulacji prawnych, zarządzania danymi itd.

Prezentacje dotyczyły różnego typu bibliotek, były ukierunkowane tematycznie, jak przykład niemieckiego portalu EconBiz (<https://www.econbiz.de/eb/en/about/abouten/>). Pokazywały przykłady szczegółowych rozwiązań, np. prototypowy system zarządzania zasobami elektronicznymi wprowadzony na nigeryjskim University of Jos czy ogólnokrajowych wyszukiwarek, jak czeski portal <https://www.knihovny.cz/> integrujący kilkanaście katalogów największych bibliotek publicznych i naukowych Czech. Odrębne zagadnienie przedstawili reprezentanci Iranu, którzy mówili o zastosowaniu wirtualnych usług informacyjnych dla dzieci i młodzieży udostępnionych na stronie biblioteki narodowej tego kraju. Na podstawie analizy potrzeb informacyjnych młodych użytkowników uruchomiono odpowiednie usługi. Jednocześnie położono nacisk na kształcenie umiejętności wyszukiwawczych oraz krytycznego oceniania informacji dostępnych w sieci poprzez dołączone do serwisu na stronie internetowej biblioteki pomoce i instrukcje. Inna ciekawa kwestia dotyczyła zastosowania aplikacji Ren-py do stworzenia tezauryusa do nauki filipińskiego języka migowego.

Podsumowując konferencję, można stwierdzić, że obserwuje się dążenie do obejmowania prostym wyszukiwaniem jednocześnie wielu zbiorów, niejednokrotnie należących do różnego typu bibliotek i instytucji, włączanie wzrastającej liczby kolekcji dotychczas nieprzeszukiwanych oraz dołączanie zasobów repozytoriów instytucjonalnych. Możliwość przekraczania granic, zarówno technologicznych, jak i w sposobie zarządzania i posiadania danych wymaga także nowych specjalizacji w zawodzie bibliotekarskim (*discovery service librarian*) oraz lepszego poznania doświadczenia użytkowników po to, by narzędzia dostosowywać do ich potrzeb i oczekiwań.

Pełne teksty wystąpień konferencyjnych dostępne są na stronie:
<https://www.ifla.org/node/9915>.